

La transformació del paisatge de l'abocador de Serrallarga, una solució ambiental i social

Manel Hernández Carreras
Gerent de l'Agència de Residus de Catalunya

S'ha clausurat l'antic abocador de residus municipals de Lleida, al paratge de Serrallarga, amb unes obres de dignificació de l'entorn que, una vegada finalitzades, comporten una millora ambiental, una recuperació de recursos energètics i l'aprofitament d'un espai, al voltant d'unes 12 ha, que continuarà al servei de la ciutadania com a espai lúdic. Les actuacions realitzades transformen l'antic abocador de residus municipals en un parc urbà, on s'ha revegetat tota la superfície clausurada i s'ha ubicat una zona de picnic i un llac artificial, amb una plantació d'unes 9.600 unitats arbòries i arbustives. També s'ha construït una instal·lació d'aprofitament del biogàs mitjançant generació d'electricitat amb connexió a la xarxa externa, així com una aula ambiental degudament equipada, amb elements per a projeccions audiovisuals. En aquesta aula hi trobarem una maqueta de la instal·lació, testimoni dels residus gestionats, i comandaments del sistema de tractament de gasos, entre altres. S'han realitzat obres d'arranjament, tant dels camins d'accés a la zona clausurada com millorant els serveis d'enllumenat i tancament.

Amb aquesta restauració es dona compliment a actuacions en àrees d'intervenció mediambiental i als requeriments legals i

socials entorn d'aquest indret. La recuperació d'aquestes àrees requereix accions concretes per a la seva regeneració que han de derivar cap a funcions ecològiques o lúdiques. Avui, els residus municipals de la ciutat de Lleida i els dels altres municipis del Segrià es gestionen al dipòsit comarcal ubicat a Montoliu de Lleida, on també comptem amb una planta de compostatge per a la fracció orgànica dels residus municipals, és a dir, es fa una millor gestió i aprofitament dels residus com a recursos, en especial pel que fa a la matèria orgànica recollida selectivament que es transforma en un adob per al seu ús agrícola o jardineria. A més, també s'hi ubicarà una planta de tractament de la fracció resta. La clausura dels abocadors, com és el cas de Serrallarga, és part d'una adequada política de gestió dels residus ja que aquests espais s'han de recuperar i controlar en el temps a l'igual de qualsevol instal·lació de gestió de residus. El seu ús com a espais socials constitueix una transformació en positiu del paisatge abans ocupat per l'abocador i ens permet avançar cap a una nova cultura dels residus, la cultura de consumir sosteniblement i fer-ne menys, però també la cultura de conèixer amb ells, apreciar-los i aprofitar-los, són les nostres deixalles, són recursos.

Serrallarga ja és una realitat

Àngel Ros Domingo
Paer en cap

El parc de l'antic abocador de Serrallarga ja és una realitat. Amb la seva obertura, Lleida disposa d'una excel·lent zona enjardinada que permetrà a tothom gaudir de la natura, passejant o anant amb bicicleta, en un espai de l'Horta on abans hi havia 700.000 tones de residus.

Serrallarga és molt més que un parc. És un equipament que ha de suscitar una reflexió profunda i responsable sobre com gestionem les escombraries. Cal, d'una banda, reduir al màxim la producció general de brossa i, de l'altra, reforçar el compromís de cada veí i veïna, de cada unitat familiar, vers el reciclatge. D'aquesta manera, Lleida aconseguirà perllongar els anys d'activitat de l'actual Centre Comarcal de Tractament de Montoliu i, el que és més important, una societat més compromesa amb el medi ambient.

El projecte de Serrallarga, impulsat per l'Ajuntament de Lleida i la Generalitat, ha anat més enllà del simple segellat de les deixalles i de la recuperació paisatgística. Els residus aportaran un rendiment a la societat perquè el biogàs generat es captarà amb uns pous d'extracció i s'aprofitarà per produir energia elèctrica. A més, el parc compta amb un acurat projecte educatiu. Al mateix recinte s'ha instal·lat una aula des d'on es divulgarà la filosofia i el procés de la recuperació d'aquest antic abocador per a la ciutat.

Convido a tots els lleidatans i lleidatanes a gaudir del nou parc i del conjunt d'espais naturals del terme municipal que, entre tots, estem fent nostres: la Mitjana, els aiguamolls de Rufeà amb el futur camí del riu, l'Horta, la canalització i, ara, Serrallarga.

serrallarga

De serrallarga a serradolça

Francesc Pané Sans

Tinent d'alcalde (Àmbit de Participació, Educació i Sostenibilitat)

Quan vaig visitar per primera vegada les obres de clausura i segellat de l'abocador de tants dolors, em va semblar un impossible genèric, una tasca d'Hèrcules: acabar amb una història de residus depositats per iniciar el camí d'un parc al cor de l'horta!

Quan vaig veure les obres finals del procés, no m'ho creia. Finalment, Serrallarga prenia la forma d'un vaixell capgirat, un turó verge on les possibilitats s'obrien com el paisatge vist des del seu cim. L'aula mediambiental ja era ben avançada, i els camins perimetrals traçats. I la primera plataforma, tota una promesa de temps tranquils i ànims asserenats.

En la darrera visita, Serrallarga ja ofería aquest panorama actual. Hèrcules havia triomfat sobre el monstre. Serra-

llarga és història. I la història és útil per a la pedagogia. La història és el passat dels nostres encerts i dels nostres errors: un advertiment perquè fem millor les coses del futur. L'estany i l'espai d'esbarjo, l'aula amb el seu instrumental i les xemeneies del gas aprofitat són tot un recurs educatiu per als nostres infants, per als nostres joves, per als nostres padrins. Serrallarga s'ha convertit en una immensa aula ambiental, però també en un territori conquerit per a la civilització urbana de Lleida.

Serrallarga, Rufeia, la Mitjana, el camí natural del riu... espais guanyats al caos i retornats a l'ordre natural de la natura: experiències de civilitat i de sentit comú. Enhora-bona!

serrallarga

Una serra per a tothom

Mercè Rivadulla Gràcia

Regidora de Sostenibilitat i Medi Ambient

Serrallarga s'ha convertit en un parc urbà: un nou espai verd per al gaudi de tota la ciutat. M'agrada pensar que els seus veïns i veïnes més propers, la gent de l'horta, seran els que més en gaudiran, compensant així, tal vegada, les molèsties suportades durant els 12 anys de vida de l'abocador.

L'aula de Serrallarga serà destinada a l'educació ambiental d'adults i petits en matèria de residus i energies renovables. Un espai, prou digne, que sens dubte serà també un lloc d'encontre per a la realització de seminaris, jornades i cursos que ens donaran l'oportunitat d'analitzar, debatre i, sobretot, de prendre consciència sobre la necessitat peremptòria que té la nostra societat de fer una correcta gestió dels residus. I de la conveniència, és clar, d'estalviar-nos-els al màxim.

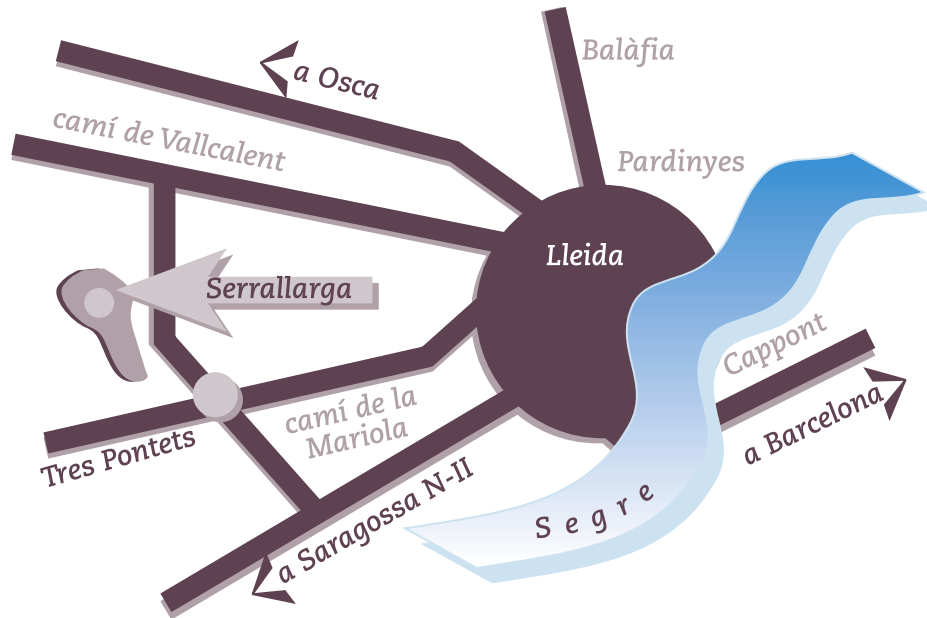
Perquè si bé és cert que Serrallarga és ja un parc, amb múltiples espècies de plantes, arbres i arbustos, no podem

oblidar —no hem d'oblidar— que per sota del segellat hi ha infinitat de residus —que tardaran centenars d'anys a descompondre's— molts dels quals hauríem pogut tornar a reutilitzar o reciclar.

Convé també que sapiguem que la recuperació d'aquest espai ha comportat uns costos elevadíssims sufragats amb fons públics, autonòmics i europeus que han fet possible la Serrallarga que ara veiem.

Estic segura que amb els coneixements que ens proporciona aquesta publicació farem possible que la vida útil de l'actual abocador de Montoliu sigui llarga, molt llarga. És un deure que compartim tots els lleidatans i totes les lleidatanes. I un deure que no només tenim amb nosaltres, sinó amb el món, i amb les generacions que han de venir.

l'abocador
municipal
de serrallarga

L'abocador municipal de Serrallarga es troba ubicat en una antiga explotació d'argiles a l'oest de la ciutat de Lleida. Concretament, a la partida de Sant Just.

L'ABOCADOR MUNICIPAL DE SERRALLARGA

projecte de clausura d'un dipòsit
de residus i la seva recuperació i
integració ambiental

La riuada del Segre (7 de novembre de 1982) va arrasar l'antic abocador de residus sòlids urbans situat a la partida de Rufeà, i va sorgir la necessitat de trobar-ne un de nou per a la ciutat de Lleida. Per tant, es va decidir situar l'abocador en unes antigues bòbiles, abans dedicades a l'extracció d'argila. L'exploració del nou abocador va començar el 22 de novembre de 1982.

l'abocador municipal de serrallarga

S'optà per aquesta solució per tractar-se d'una zona segura quant al risc de riudes i perquè el material de la base era altament impermeable. Durant 12 anys, Serrallarga va acollir els residus de la ciutat de Lleida, però a partir de 1995 aquest abocador es va convertir en un dipòsit comarcal.

Va estar operatiu fins al gener de l'any 2000, quan va entrar en funcionament el Centre de Tractament de Residus de Montoliu. Des de llavors, Serrallarga s'ha convertit en un indret sense cap ús. Amb la clausura i el segellat del dipòsit es vol revitalitzar la zona i convertir-la en un nou espai de lleure per als lleidatans.

Quins objectius té la clausura?

1. La protecció del medi ambient i el manteniment d'unes condicions de seguretat amb la finalitat d'evitar la contaminació.
2. Recuperació de l'espai per a construir un parc ambiental.

En què consisteix el projecte?

La clausura de l'abocador de Serrallarga comporta un seguit d'actuacions que se centren en diferents fases:

1. El segellat de l'abocador
2. Desgasificació
3. Recuperació del paisatge
4. Valorització energètica

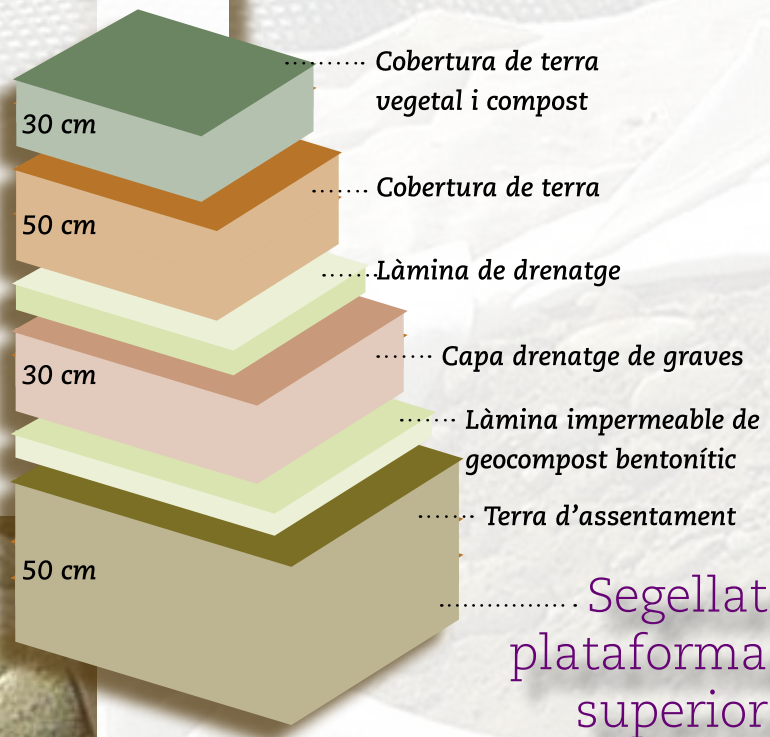

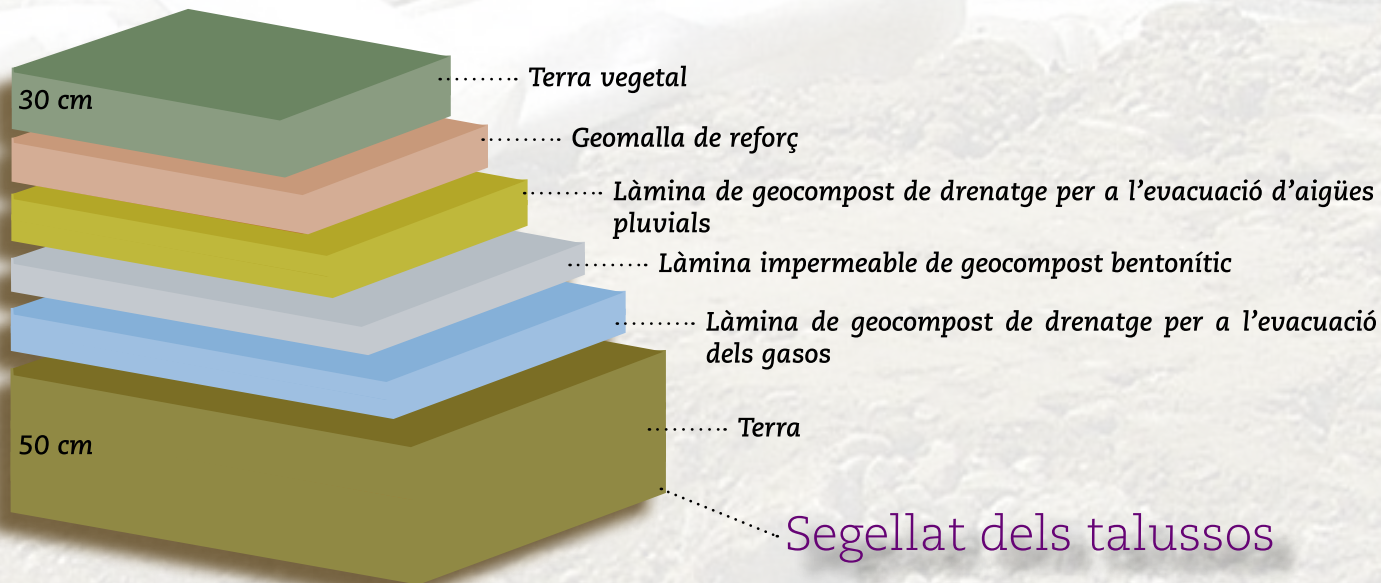
Evitar la contaminació

1. Segellat del dipòsit

Aquest procés assegura que res perjudicial surti de l'abocador. Consisteix a aplicar sobre el terreny un seguit de capes de terra i làmines sobreposades de diferents materials.

Per millorar la gestió de les aigües, el projecte preveu un sistema de canalitzacions que desvien i recullen les aigües superficials fins a una bassa de regulació. S'ha previst també una xarxa de drenatge amb pous de control per conduir els lixiviatos a la corresponent bassa.

2. Desgasificació

El gas que hi ha a l'interior de la massa de residus (biogàs) està format bàsicament per metà. La seva sortida a l'exterior seria molt perjudicial per al medi, ja que aquest gas és un actiu generador de l'efecte hivernacle.

Per això, el fet d'evitar l'alliberament a l'atmosfera d'aquestes substàncies contaminants té molta importància.

La desgasificació consisteix en la captació, la regulació, el control i la combustió del biogàs. La planta de biogàs ofereix la possibilitat d'aprofitar-lo per a la generació d'energia elèctrica.

3. Recuperació del paisatge

Per complir els objectius de recuperació ambiental, integració en el medi i revalorització biològica de la zona, a Serrallarga s'ha plantat diferents espècies autòctones com pins, xiprers, alzines, garrics, aladerns, romaní, timó i espígol. S'hi ha instal·lat taules i bancs, s'ha millorat els camins, s'ha construït itineraris de passeig i s'ha restaurat el vell edifici de control del dipòsit per ubicar-hi una aula ambiental.

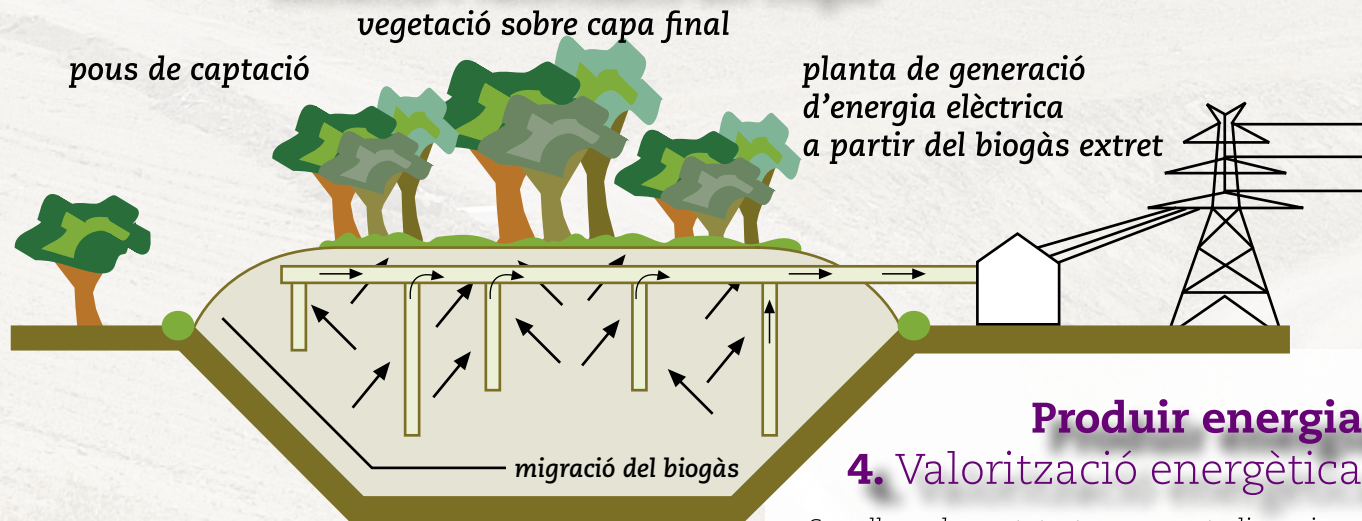
A partir d'aquests equipaments, es podran organitzar visites al dipòsit recuperat i realitzar cursos per a escolars i grups organitzats.

l'abocador municipal de serrallarga

extracció i valorització del biogàs

Serrallarga ha portat a terme un estudi previ que veu favorable l'aprofitament del biogàs, és a dir, la valorització energètica. Aquest estudi preveu una producció de 500 kw anuals d'energia.

El segellat de l'abocador en xifres

173.000 m³ de terres

25.000 m³ de grava

134.000 m² de làmina de geocompost bentonític

72.000 m² de geotèxtil

200.000 m² de geodren

62.000 m² de geomalla per a la protecció de talussos

3.200 ml de cuneta

2.000 ml de drenatge per a líquids derivats dels residus

20 pous de captació de biogàs amb una fondària de 20 m

El parc ambiental de Serrallarga en xifres

800.000 tones de residus urbans dipositats en 18 anys

12 ha de superfície de dipòsit

20 m d'alçada mitjana

5,3 milions d'euros de pressupost

Unió Europea (80%) i Agència de Residus de Catalunya (20%)

4.000 pins i xiprers i 700 alzines plantats

5.000 arbustos plantats

62.000 m² de superfície herbàcia

4 km de camins interiors

